

GEESTELIJKE ADVIEZEN

Geloofsverzekerdheid.

II.

Wat ik nog zeggen wilde, in antwoord op de vragen, betreffende geloofsverzekerdheid, raakt het begrip-zelf, dat door dit woord vertegenwoordigd wordt.

Zooals het daar staat, en zooals het ook wel door ons gebruikt wordt, kan het tweeledig betoeken. Het eerste lid kan gezien worden in tweeledig verhouding tot het tweede: een subjectieve en een objectieve. Met het woord geloofs-verzekerdheid kunnen we n.l. bedoelen een verzekerdheid waartoe we door het geloof geraken, die we in den weg des geloofs verkrijgen; en óók: een verzekerdheid die ons geloof zelf geldt, een verzekerdheid van ons geloof: van zijn aanwezigheid, van zijn oprechtheid bovendien.

Welke beteekenis de juiste is en in wat zin we dus het woord dienen te gebruiken, laat ik nu eens in het midden. Ik ga er van uit, dat het in beiderlei zin wordt gebezigd.

In beide gevallen spreekt het van iets zeer begeerlijks en ook zeer noodigs.

Wat is ons méér noodig dan tot zekerheid te komen van al wat God ons in Zijn Woord openbaart niet alleen, maar ook tot verzekerdheid van al wat Hij in het Evangelie Zijn volk belooft, d.w.z. tot de zekerheid, dat dit alles om Christus' wille ook ons geschonken is?

En deze zekerheid en verzekerdheid zijn vrucht van het geloof. Beter gezegd: ze liggen in het wezen en de natuur van het oprechte geloof van den beginne opgesloten. „Het geloof is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.” (Hebr. 11:1.) Gelijk we in Zondag 7 van den Heidelberger belijden: „een zeker weten waardoor we alles voor waarachtig houden wat God ons in het Evangelie heeft geopenbaard; en dat niet alleen, maar óók een hartelijk vertrouwen, dat Hij niet alleen anderen, maar ook mij, vergeving der zonden en het eeuwige leven schenkt, om het eenige slachtoffer van Christus aan het kruis volbracht.”

Die verzekerdheid des geloofs van de heilswel daden Gods in Christus: van de vergeving der zonden, van den vrede met God, van de aanneming tot kind, van onze heiliging in Christus, van het eeuwige leven en zooveel meer, is het, die de ziel rijk doet zijn in den schat des Verbands.

Maar die weelde hangt dan ook geheel en alleen aan de werkzaamheid van ons geloof, aan wat we noemen het gelooven.

Zeker, ook als een geloovige geen geloof oefent, is en blijft hij toch, als een ingelijfde in Christus, heel Jezus' heilichaat deelachtig. Maar bewust is hij zich daar slechts van, en rijk is hij daar voor zijn eigen besef slechts in, voor zoover en voor zoo lang als hij daadwerkelijk geloof oefent.

De geloofs-verzekerdheid, in dezen rijken en begeerlijken zin, hangt dus aan de geloofs-oefening, aan het gelooven.

En in die oefening, in dat werkzaam zijn van 't geloof, in dat kennend en vertrouwend zich richten van de liefde onzer ziel op de dingen die ons in Christus geschonken zijn, ligt daarom het geheim van ons welgetroost zijn in leven en in sterven.

Nu de geloofsverzekerdheid in den tweeden zin: als verzekerdheid van ons geloof, meer bepaald van zijn oprechtheid, van zijn natuur als zaligmakend geloof.

Dat is dus een verzekerdheid — niet die we door het geloof verkrijgen, maar die ons geloof zelf geldt in zijn karakter als oprecht geloof.

Dat we ook die zekerheid noodig hebben, spreekt van zelf.

Aan de echtheid van ons geloof hangt alles — hangt onze gemeenschap met Christus, en hangt ons deelgenootschap aan al het heil, dat Hij voor zondaars verwierf.

Daarom vermaant ons dan ook de Heilige Schrift, dat we ons beproeven en onderzoeken zullen, of we in het geloof zijn, d.w.z. in de aanwezigheid van het geloof in ons hart, en zegt de Heidelberger in Zondag 32, dat we noodig hebben, uit onze goede werken (wij zeggen liever, uit onze gehoorzaamheid) als uit de vruchten, van ons geloof verzekerd te worden.

Doch wat is nu de fout van velen?

Déze, dat ze altoos bezig zijn de geloofs-verzekerdheid in dezen zin te zoeken, en dat ze op de geloofsverzekerdheid in de laatste beteekenis niet of weinig bedacht zijn.

Alles beweegt zich bij hen om de vraag naar hun staat; en omdat die staat hangt aan — en blijken moet uit hun geloof, trekt al hun aandacht zich saam op de vraag: of hun geloof wel het echte is. En daarmee staan ze hun geloofsverzekerdheid in den hoogsten zin in den weg.

Het gaat hun als een bedelaar, die zooveel vragen en zorgen heeft over zijn arm en zijn hand, dat hij

erkennen, dat wij met Gereformeerde groepen en personen uit de Herv. kerk zeer wel op niet-kerkelijk gebied konden samenwerken? Volstrekt niet. We stuurden voor ons deel op zulk een samenwerking aan. We bepleitten haar met kracht. We trachtten obstacles uit den weg te ruimen. We gingen gaarne zoover als we met behoud van ons kerkelijk beginsel konden gaan.

En welke eigenaardigheid doet zich nu voor? Dat men van kerkelijk-Gereformeerde zijde er geen bezwaar tegen maakt, dat de namen van Hervormd Gereformeerden onder het perscommuniqué staan. Die kruiddamp is opgetrokken.

Men kijkt er zelfs niet over of die Hervormde broeders de dogmatische beslissingen, gelijk ze op de Synode van Assen geformuleerd zijn, onderschrijven.

Zij krijgen een diplomaten-visum. Zij mogen vrij doorreizen.

Achter de namen van Christelijke Gereformeerden zijn enkelen geneigd een vraagteken te zetten. Bij het lezen daarvan doorploegt hier en daar iemand zijn aangezicht reeds met bedenkelijke rimpels.

Van dien kruiddamp zijn er nog altijd wolkjes blijven hangen.

Maar de namen van enkelen uit het „Hersteld Verband” werkten op sommigen als de rode lap op een stier.

De kruiddamp vormt hier nog een gordijn.

Als die eens zal zijn weggevaagd, zal men zich afvragen: hoe konden we toen zoo in de oppositie zijn?

Van het begin af hebben we gezegd, dat de schismatische kerken heterogene bestanddeelen in zich bergen.

Er zijn elementen in, die beslist on-gereformeerd zijn.

Voor eenige weken schreef een schismatiek predikant smalend over hen, „die van het Calvinisme getikt zijn”.

Dat zou iemand geen deel kan uitmaken van onzen Bond spreekt vanzelf.

Maar er zijn ook anderen.

Er zijn er, die alleen kerkrechtelijk bezwaard zijn.

Er zijn er ook, die de vier bekende zintuigelijk waarneembare bijzonderheden voor zichzelf gaarne aanvaarden, maar die niet inzien, dat kerkelijk samenleven met hen, die ze dubieus stellen, onmogelijk is, die het verkeerde beginsel, dat er achter schuilt niet onderkennen.

Er zijn nog andere nuances.

Wie van hen tot onzen Bond kunnen behooren, hebben de Statuten uit te maken.

Die Statuten moeten scherp gesteld zijn, mits er maar geen kerkelijk cachet aan worde gegeven.

En ze zijn scherp gesteld.

Wat stond op den achtergrond van het konflikt waarin de Synode van Assen een beslissing nam?

Dit, dat Dr G. feitelijk de vergelijkende godsdienstwetenschap, het zogenaamde „Oostersche licht” liet heerschen over de Schrift.

En zonder dat er nu een passus in de Statuten werd ingelascht, die opzettelijk hiertegen reageert, komt er toch een uitdrukking in voor, die alle misverstand afsnijdt en het Gereformeerde beginsel zuiver houdt, n.l. dat de Heilige Schrift normatief is ook voor de wetenschap.

De Heilige Schrift normatief ook voor de wetenschap.

Niet de wetenschap in eenig opzicht normatief voor de Schrift.

Als iemand, al behoort hij dan ook tot het „Hersteld Verband” dat kan onderteekenen, dan heeft ook de kerkelijk Gereformeerde zich te verblijden.

Dan make hij niet allerlei tegenwerpingen.

Dan koestere hij geen achterdocht.

Dan toone hij zich dankbaar.

Doet zich later eenig concreet geval voor, waardoor ingrijpen noodzakelijk blijkt, dan zijn de Statuten stevig genoeg om zich daarop te baseeren.

Men kan dat gerust aan den Bond overlaten.

En nu kom ik aan een teer punt.

Dat de Bond deze Statuten ook zal handhaven, daarvoor staan een reeks van namen borg.

Laat mij hier alleen wijzen op de hoogleeraren der Vrije Universiteit, omdat men die vooral in zijn bezwaren betreft.

Hebben deze hoogleeraren op de Synode van Assen niet dag en nacht op de bres gestaan?

Hebben zij tegenover de afwijkende meeningen geen stevige positie ingenomen?

Hebben zij met hun Kamper collega's den kerken niet den weg gewezen, zoodat de praeses Synodi in zijn slotwoord vroeg: wat hadden we moeten beginnen zonder u?

Waaraan hebben zij het verdiend, dat zij in enkele kritieken met heimelijk wantrouwen worden bejegend en dat de Kamper professoren, omdat zij door een samenloop van omstandigheden het perscommuniqué niet hebben onderteekend, voor de volksverbeelding oprijzen als de ware patres orthodoxiae?

In het bijzonder heeft men mijn naam genoemd. Ik wil er aan herinneren, dat ik in een schismatiek blad ongeveer een half jaar geleden ben gekwalificeerd als de meest konsekwente verdediger van Assen.

Die kwalifikatie, hoe ook bedoeld, heb ik gein-

kasseerd, hoewel ik geloof, dat die niet alleen mij toekomt.

Sinds Assen zijn mijn gevoelens niet het minst veranderd.

Indien het proces opnieuw moest beginnen, zou ik geen andere houding aannemen.

En ik meen in het verleden bewezen te hebben, dat ik niet op kerkelijk gebied „ja” zeg en op een ander gebied over dezelfde zaak „neen”.

Psychologisch is het te verklaren, dat velen samenwerken met sommigen van hen, die ons verlieten, nog onwennig, nog vreemd is.

De risico van den kruiddamp, door mij voorzien, wordt thans gevoeld.

Wanneer de lucht daarvan is gezuiverd, zal men de dingen anders zien, zal men minder kerkistisch, meer konfessioneel zijn.

In dien tusschentijd vraag ik: VERTROUWEN.

— De Orde der Liturgie.

Prof. G. Ch. Aalders heeft in het Ouderlingenblad de Orde der Liturgie opnieuw aan de orde gesteld.

Het moet hem, die nog al veel uit preeken gaat, wel bijzonder opvallen, welk een groote willekeur er op dit gebied heerscht.

Is uniformiteit de vloek van het moderne leven, de pluriformiteit kan zoo ontfaarden, dat ze een chaos wordt.

Indedaad begint de orde in onzen eeredienst een beetje op wanorde te gelijken.

Zooveel kerken, zooveel „orden” van liturgieën bijna.

De eene kerk keurt het zingen van een bepaald vers in een andere kerk principieel af en heeft een principieeler vers.

Wie weleens genoodzaakt is elders te kerken voelt zich als een kat in een vreemd pakhuis.

Het is zeker te betreuren, dat in 1923 het voorstel omtrent de Orde der Liturgie van het Agendum der Synode is afgevoerd.

Dit had een zeer begrijpelijke oorzaak.

Men kon het niet zoo spoedig eens worden.

En... de vergadering was moe.

Wel gelooven we, dat de Heilige Geest de vergadering der kerken in bijzonderen zin leidt, maar onfeilbaar is een Synode nooit.

Voorals zij de natuurlijke middelen veronachtzaamt, mag zij niet verwachten, dat de Geest des Heeren het wel zal goedmaken.

Niet ieder is tegen laat avond- en nachtwerk bestand.

Daarom, indien er een werkwijze kon worden gevonden, waarbij het euvel der commissie-vergaderingen in den avond tot een minimum zou kunnen worden gereserveerd, zou veel zijn gewonnen.

Men zou frisch ter Synode komen en helderder kunnen oordeelen.

Ware dat in Utrecht het geval geweest, ik meen, dat men het voorstel betreffende de Orde der Liturgie niet zoo spoedig om koud zou hebben gebracht.

Het verblijdt ons, dat er een kerk in ons vaderland is, die deze zaak weer aan de Synode voorlegt.

Werde zij behandeld in helderen en uitgeslapen geestestoestand.

— De datum der Arnhemse Synode.

Uit Groningen vraagt men ons, waarom wij alle woord van kritiek achterwege lieten, waar de datum der Arnhemse Synode weer zoo vroeg is gesteld.

Men verwondert zich, dat wij over Groningen wel klaagden, maar over Arnhem niet en zou gaarne de reden willen kennen.

Wij hebben geen reden de reden te verzwijgen.

Dat wij er dikmaal geen aanmerking op maakten, komt alleen hiervandaan, dat we niet vervelend wenschen te worden.

Maar onze bedenkingen zijn gelijk gebleven.

De Arnhemse Synode zal dezelfde nadeelige gevolgen van den vroegen datum ondervinden als de Groningsche.

Zoolang er echter geen Synodaal besluit ligt, dat een Synode niet vroeger dan de laatste dagen van Augustus mag worden bijeengeroepen, berust het „zorgen” bij de saamroepende kerk.

— Ad Interim.

Ofschoon ik nog de rubriek „Kerkelijk Leven” in het komende nummer voor mijn rekening hoop te nemen en ook gedurende mijn reis in Amerika nog weleens iets van mij hoop te laten hooren, treedt er toch welhaast een interim-toestand in.

In dien tijd zal Ds Schilder den eindredakteurlijken schepter zwaaien.

Zoo de Heere wil scheep ik mij a.s. Woensdag te Cherbourg op de „Olympic” in.

God geve, dat wij elkander over eenige maanden weer in „De Reformatie” mogen ontmoeten.

Brieven over het redactionele gedeelte van ons blad zende men reeds van heden af aan Ds K. Schilder.

Onnodige korrespondentie met mij vermijde men.

Wie mij noodzakelijk gedurende mijn afwezigheid moet schrijven, zende zijn brieven aan mijn centraal adres in Amerika:

Mr William B. Eerdmans.

234 Pearl street

Grand Rapids, Mich. U. S. A.

HEPP.